

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.4(1).2023.08
UDC 378.091.3:373.3.011.3-051

THE ROLE OF THE «PARTNERSHIP AND SUPERVISION PEDAGOGY» COURSE IN PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Oksana Kokhanko

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Primary Education

and Innovative Pedagogy,

Dragomanov Ukrainian State University,

9 Pyrohova str., Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9644-4233>

e-mail: o.g.kohanko@gmail.com

Abstract. *The article presents the experience of implementing the educational course “Partnership and Supervision Pedagogy” into the educational process of training students of the second (master’s) level of higher education in the educational-professional program “Primary Education” at the Dragomanov Ukrainian State University.*

Today, not only the implementation of partnership pedagogy in educational institutions is relevant, but also the modification of educational programs and curriculum for training future teachers, as well as the cultivation of their professional competence for educational partnership. Therefore, the publication summarizes the experience of professional preparation of future teachers for implementing partnership interactions within the framework of the New Ukrainian School (NUSh), analyzes its content at the master’s level, and presents the experience of integrating the educational course “Partnership and supervision pedagogy.”

The analysis of the experience of preparing master’s level students in the field of specialty 013 “Primary Education” in Ukrainian higher education institutions (HEIs) prior to the implementation of partnership pedagogy found out that certain HEIs offer courses directly contributing to the development of relevant competencies (“Partnership Pedagogy,” “Pedagogical Partnership with Various Social Institutions,” “Psychological-Pedagogical Foundations of Partnership Interaction in Education”). Additionally, there are courses that indirectly prepare future teachers for educational partnership (“Teaching Technologies for Educational Fields in Primary School”, “Pedagogical Innovations”, “Inclusive Education”).

The article describes the purpose, objectives, and program outcomes of the course “Partnership and Supervision pedagogy” within the educational program “Primary Education” at the master’s level at Dragomanov Ukrainian State University. The distinctive features of the course content are singled out, encompassing crucial topics such as the historical evolution of partnership pedagogy and the realization of its concepts within the context of the New Ukrainian School (NUSh), the teacher’s partnership interactions with students and the parent community, pedagogical conflicts and their resolution through partnership pedagogy strategies, the essence and purpose of partnership supervision and mentoring, the regulatory framework supporting mentoring and conducting supervision within NUSh, as well as the roles and responsibilities of a supervisor and mentor.

The experience of implementing traditional and interactive teaching methods and forms of student education within the course “Partnership and Supervision Pedagogy” has been synthesized. These methods and forms facilitated the development of students’ professional competence for educational partnership.

Key words: *professional training of future teachers, educational-professional program, partnership pedagogy, supervision, primary education.*

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.4(1).2023.08
УДК 378.091.3:373.3.011.3-051

РОЛЬ КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ТА СУПЕРВІЗІЇ» У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Коханко О. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та інноваційної педагогіки,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-9644-4233>
e-mail: o.g.kohanko@gmail.com

Анотація. У статті розкрито досвід впровадження навчального курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» в освітній процес підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Початкова освіта» Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Сьогодні є актуальним не тільки питання реалізації педагогіки партнерства у освітніх закладах, а й внесення змін у освітні програми та навчальні плани підготовки майбутніх учителів і формування їх професійної компетентності до педагогічного партнерства. Саме тому в даній публікації узагальнено досвід фахової підготовки майбутніх учителів до реалізації партнерської взаємодії в умовах НУШ, проаналізовано її зміст на магістерському рівні та представлено досвід впровадження навчального курсу «Педагогіка партнерства та супервізії».

Аналіз досвіду підготовки здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до впровадження педагогіки партнерства в українських ЗВО показав, що в окремих вишах є навчальні курси, що безпосередньо сприяють формуванню відповідних компетентностей («Педагогіка партнерства», «Педагогічне партнерство з різними соціальними інститутами», «Психолого-педагогічні основи партнерської взаємодії в освітньому процесі»), а є навчальні курси, що опосередковано готують майбутнього вчителя до педагогічного партнерства (технології навчання освітніх галузей у початковій школі, педагогічні інновації, інклюзивна освіта).

У статті охарактеризовано мету, завдання та програмні результати вивчення курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» освітньої програми «Початкова освіта» магістерського рівня в УДУ імені Михайла Драгоманова. Розкрито особливості змістового наповнення курсу, що охоплює такі важливі питання як історія розвитку педагогіки партнерства та реалізація її ідей в умовах НУШ, партнерська взаємодія вчителя з учнями та батьківською громадою, педагогічні конфлікти та їх вирішення засобами педагогіки партнерства, сутність та призначення партнерської супервізії та наставництва, нормативно-правове забезпечення наставництва і супервізії в НУШ, роль та відповідальності супервізора, наставника.

Узагальнено досвід упровадження традиційних та інтерактивних методів та форм навчання студентів у рамках курсу «Педагогіка партнерства та супервізії», що сприяли формуванню їх фахової компетентності до педагогічного партнерства.

Ключові слова: фахова підготовка майбутніх учителів, освітньо-професійна програма, педагогіка партнерства, супервізія, початкова освіта.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. Педагогіка партнерства є одним з сучасних напрямів у розвитку освітньої теорії та практики. Вона спрямована на створення взаємодії між учасниками освітнього процесу, в тому числі між педагогами, учнями та батьками. У рамках педагогіки партнерства акцент ставиться на розвиток в учнів демократичних цінностей, соціальних навичок, критичного мислення, навчання відповідальності та самореалізації.

Впровадження принципових положень педагогіки партнерства в НУШ – це об'єктивне явище її розвитку в сучасному світі згідно викликів сьогодення. Проте багато питань виникає щодо готовності українських учителів будувати партнерські взаємовідносини між собою, з адміністрацією, з учнями та їх батьками. Для вирішення даного питання в Україні здійснюється низка досліджень (І. Андрощук, Т. Бабко, О. Банах, Т. Водолазька, А. Вознюк, Л. Гриневич, О. Елькін, О. Коханова, М. Марковська, О. Матвієнко, М. Скиба, І. Оніщенко, О. Савченко, О. Сесик, Г. Смольникова, Г. Титиш, О. Третяк, А. Чернявська, Р. Шиян тощо) та проводиться ціла низка практично-орієнтованих вебінарів, семінарів тощо, з якими вчитель може знайомитися на різних інтернет-ресурсах та платформах.

Актуальним є внесення змін у освітні програми та навчальні плани підготовки майбутніх учителів у ЗВО, щоб сформувати відповідні знання, уміння, досвід, компетентності. Такі зміни продиктовані впровадженням професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти», де зазначено, що до сучасного вчителя висуваються серйозні вимоги щодо їх професійної компетентності, серед яких трудова функція партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, що включає психологічну, емоційно-етичну та компетентність педагогічного партнерства. Дані компетентності включають певний перелік здатностей до рівноправної суб'єкт-суб'єктної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, залучення до нього батьків, вміння працювати в команді [1]. Таким чином, педагогічні ЗВО мають звернути увагу на оновлення програм, змісту, методів викладання так, щоб створити у себе партнерське середовище та навчати майбутніх учителів у подальшому його будувати в своїй професійній діяльності. Відкритим та гострим залишається питання готовності молодих учителів до втілення принципів педагогічного партнерства з досвідченими колегами-вчителями та адміністрацією школи, з учнями та їх батьками, громадськістю.

У своїй попередній публікації [2] ми вже аналізували процес підготовки здобувачів спеціальності 013 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до реалізації педагогіки партнерства, розкривали потенціал обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми. У даній статті звернемо увагу на підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта до втілення педагогіки партнерства у професійній діяльності.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягала в узагальненні досвіду підготовки майбутніх учителів до реалізації партнерської взаємодії в умовах НУШ.

Для досягнення означеної мети виокремлено декілька **завдань**: 1). аналіз змісту підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Початкова освіта» до реалізації педагогіки партнерства; 2). узагальнення досвіду впровадження освітнього компоненту «Педагогіка партнерства та супервізії» у освітньому процесі; 3). уточнення доцільних форм та методів засвоєння відповідного змісту.

Методи дослідження. Розв'язання вищеозначених завдань зумовили вибір низки теоретичних та емпіричних методів дослідження. Зокрема, використано теоретичні методи аналізу та синтезу психолого-педагогічної літератури з проблема-

тики педагогічного партнерства; порівняння та узагальнення передового позитивного досвіду щодо підготовки майбутніх учителів початкової школи; опитування здобувачів вищої освіти магістерського рівня та спостереження за їх діяльністю під час лекційних, практичних занять в рамках опрацювання курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» та під час виробничої практики у початковій школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розв'язання першого завдання нашої статті здійснено аналіз змісту підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Початкова освіта» до реалізації педагогіки партнерства. Проаналізувавши досвід підготовки здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта в українських ЗВО до впровадження педагогіки партнерства, ми з'ясували, що є певна кількість освітньо-професійних програм, в яких вже врахована така необхідність. Зокрема, в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка освітня програма «Початкова освіта» магістерського рівня (2020 р.) містить обов'язковий освітній компонент «Педагогіка партнерства» (<https://bit.ly/489GyrS>). У освітніх програмах ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (2023 р.) (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/57931>) та Київському університеті імені Бориса Грінченка (2018 р.) (<https://bit.ly/3RbG5iV>) є обов'язковий освітній компонент «Педагогічне партнерство з різними соціальними інститутами». А у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича освітня програма «Початкова освіта» магістерського рівня (2023 р.) містить вибірково освітню складову «Психолого-педагогічні основи партнерської взаємодії в освітньому процесі» (<http://webchnunew.kl.com.ua>).

У багатьох бакалаврських та магістерських освітніх програмах педагогічних ЗВО України є навчальні курси про інноваційні технології в сучасній освіті, про педагогічні інновації, про інклюзивну освіту тощо. Їх тематика частково охоплює формування у майбутніх учителів знань про педагогіку партнерства та умінь впроваджувати її принципові положення на практиці.

Реалізуючи друге завдання статті, ми узагальнили позитивний досвід такої підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Початкова освіта» в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Головна мета даної освітньої програми «Початкова освіта» – це «підготовка компетентних фахівців у галузі освіти, зокрема висококваліфікованих фахівців початкової освіти (вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти); фахівців, адаптованих до ринкових і демократичних перетворень, здатних жити й творити в інформаційному суспільстві, глобальному світовому просторі. Зокрема, формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатності розв'язувати складні професійні задачі у галузі початкової освіти, що передбачають проведення досліджень, впровадження ефективних технологій навчання й виховання та здійснення інновацій у педагогічній діяльності в закладах загальної середньої освіти в умовах реформування системи освіти» [3]. Для досягнення цієї мети у навчальний план підготовки майбутніх учителів було введено освітні компоненти, що сприяють оволодінню здобувачами сучасними інноваційними технологіями навчання і виховання учнів, співпраці та співробітництва, здійснення дослідницької діяльності, що сприяла б покращенню процесу і змісту початкової освіти. Серед обов'язкових освітніх компонентів курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» посідає вагоме місце і має міцні міжпредметні зв'язки з іншими компо-

нентами. Предметом вивчення даного освітнього компоненту є реалізація педагогіки партнерства та супервізії у початковій школі.

Метою викладання курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» є підготовка майбутніх учителів початкових класів до реалізації педагогіки партнерства та супервізії у початковій школі. Її основними завданнями вивчення є: ознайомлення майбутніх учителів з сутністю та принципами педагогіки партнерства; засвоєння сутності та призначенням супервізії, наставництва, педагогічної інтернатури в початковій школі; формування здатності до реалізації ідей педагогіки партнерства та організації взаємодії з усіма учасниками в освітньому процесі НУШ.

Реалізація мети і завдань курсу сприяє формуванню у здобувачів магістерського рівня таких програмних результатів, що передбачені освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» УДУ імені Михайла Драгоманова (2022 р.) [3]:

- спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії;
- створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу;
- здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу;
- складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж;
- конструктивно розв'язувати педагогічні конфлікти в освітньому середовищі початкової школи між усіма її учасниками з використанням засобів педагогіки партнерства та потенціалу педагогічного наставництва та супервізії;
- працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища з використанням оптимальних технологій з української та зарубіжної практики з урахуванням принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.

Змістове наповнення курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» вибудовувалося з урахуванням ідей педагогіки партнерства, законодавчої бази розвитку освіти в Україні (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепції «Нова українська школа»), вимог до професійних компетентностей вчителя початкової школи (Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти»), вимог до його підготовки (Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» магістерського рівня вищої освіти УДУ імені Михайла Драгоманова) та результатів опитування студентів, стейкхолдерів та викладачів (<https://bit.ly/466v1I1>).

Таким чином, тематика курсу охоплює питання історії розвитку педагогіки партнерства та реалізації її ідей в умовах НУШ; партнерської взаємодії вчителя з учнями та батьківською громадою; педагогічних конфліктів та їх вирішення засобами педагогіки партнерства; сутності та призначення партнерської супервізії та наставництва; нормативно-правового забезпечення наставництва і проведення супервізії в НУШ; ролі та відповідальності супервізора, наставника.

Для більш глибокої реалізації другого та третього завдання статті, проаналізуємо змістове наповнення курсу «Педагогіка партнерства та супервізії» та його методичне здійснення (методи та форми навчання) [4].

Вивчення курсу розпочинається з узагальненої теми про історію розвитку педагогіки партнерства та реалізацію її ідей в умовах НУШ. Зокрема, здобувачі зна-

йомляться з концептуальними засадами педагогіки партнерства; сутністю, принципами та її методологічною основою; вивчають історію виникнення педагогіки партнерства (співпраці / співробітництва) у вітчизняній освіті та за кордоном; пригадують та аналізують відомі їм технології співпраці у досвіді роботи вчителів початкової школи. Більш детально розглядають особливості реалізації ідей педагогіки партнерства у освітньому процесі НУШ та аналізують труднощі реалізації партнерської взаємодії у роботі вчителя початкової школи.

Вивчення теми «Партнерська взаємодія з учнями» передбачає питання про особливості організації освітнього процесу засобами педагогіки партнерства, суб'єкт-суб'єктну взаємодію вчителя з учнями як основу побудови партнерських відносин, про роль сучасного вчителя – фасилітатора, коуча, тьютора, модератора – в індивідуальній освітній траєкторії розвитку учня початкової школи. Крім того дана тема містить такі практико-орієнтовані питання як методи та форми педагогічної взаємодії вчителя з учнями на основі партнерства; організація діалогового навчання і виховання молодшого школяра; створення ситуацій успіху, ігрового навчального середовища та активної інтерактивної взаємодії між учителем і учнями у освітньому процесі НУШ; класний менеджмент та формування спільноти учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною. Особливої уваги потребує розкриття питання про організацію педагогічного партнерства в умовах роботи інклюзивного класу, про оптимальні педагогічні технології з української та зарубіжної практики для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища з урахуванням принципів партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.

Тема «Партнерська взаємодія вчителя з батьківською громадою та іншими соціальними інституціями» включає такі підтеми: реалізація ідей педагогіки партнерства у співпраці вчителя з батьками та іншими соціальними інституціями; активний діалог як основна умова організації їх продуктивної взаємодії в умовах НУШ; права та обов'язки вчителя і батьками у процесі співпраці як рівноправних партнерів; сучасні засоби комунікації (ІКТ, цифрові сервіси тощо); основні напрями та форми організації партнерських взаємовідносин школи з батьківською громадою; традиційні та інноваційні підходи до планування і проведення різних форм співпраці з сім'єю дитини; реалізація у роботі з батьками прийомів ситуації успіху та інтерактивних методів співпраці; залучення батьків до освітнього процесу; неформальне спілкування вчителя з батьками.

Важливою у курсі є тема про педагогічні конфлікти та їх вирішення засобами педагогіки партнерства. Вона введена у змістове наповнення з урахуванням пропозицій студентів, що хотіли більш детально засвоїти це питання. Таким чином, були розглянуті питання про явище педагогічних конфліктів у школі: їх сутність, причини; про типи та види конфліктних ситуацій у освітньому процесі початкової школи; про вчителя як учасника чи посередника у конфліктних ситуаціях. Проаналізовано сутність булінгу та мобінгу як частих причин виникнення педагогічних конфліктів. Розглянуто відповідальність та права вчителя у протидії булінгу / мобінгу. Також розкрито питання розв'язання та усунення педагогічних конфліктів в умовах НУШ засобами педагогіки партнерства.

Окремої уваги сьогодні заслуговують питання супервізії та наставництва у НУШ. Саме тому до змісту навчального курсу було включено відповідні теми. Зокрема, про сутність та призначення партнерської супервізії та наставництва; про призначення педагогічної інтернатури; про нормативно-правове забезпечення наставництва, проведення супервізії та організації інтернатури в НУШ; про ролі та відпо-

відальності супервізора / наставника / інтерна. Потім цю тему ми пропрацювали зі студентами під час виробничої переддипломної практики, коли студент-магістр виконував обов'язок наставника для студента-бакалавра.

Засвоєнню змісту курсу сприяють як **традиційні методи навчання** (лекції, пояснення, бесіди, дискусії, практичні роботи тощо), так й **інтерактивні методи та форми роботи**. Так, на початку лекцій дієвим є застосування інтерактивної стратегії зі складання асоціативних кущів до термінів «ПАРТНЕРСТВО», «ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА», «СПІВПРАЦЯ», «КОНФЛІКТ», «СУПЕРВІЗІЯ» тощо. Така стратегія спонукає студентську аудиторію до розмірковування, активного діалогу та вільного висловлювання власної думки.

Під час лекцій також доцільними є частково-пошукові питання та завдання, наприклад, «Опираючись на власний досвід, визначте 3-4 ознаки традиційної системи навчання в українських школах початку ХХ століття та 3-4 ознаки системи навчання на основі педагогіки партнерства в НУШ. Порівняйте їх»; «Визначте позитивні риси вчителя-партнера НУШ»; «Визначте 7-8 негативних рис, які ви б не хотіли бачити у сучасного вчителя»; «Порівняйте стратегії взаємодії в учнівському колективі: конкуренція, кооперація. Визначте їх доцільність»; «Створіть ситуацію успіху для дитини за заданим умовним типом прояву її у навчанні»; «Які показники, на вашу думку, свідчать про готовність / неготовність батьків до партнерської взаємодії?»; «Як ви вважаєте, конфлікт – це завжди погано?»; «Визначте, які, на вашу думку, основні найсуттєвіші причини виникнення педагогічних конфліктів сьогодні у школі?».

Корисним під час лекцій та практичних занять є перегляд з подальшим аналізом відео-контенту про втілення ідей педагогіки партнерства у світовій практиці. Причому матеріали для перегляду може пропонувати викладач, або самі студенти. Можна переглядати та аналізувати фрагменти уроків, що проводили студенти під час практики з подальшим аналізом прояву чи ігнорування ними принципів педагогіки партнерства. Або запропонувати їм підібрати контент фільмів про проблеми шкільного навчання, взаємовідносин вчителя і учнів, вчителя і батьків з подальшим аналізом впровадження педагогіки партнерства.

Під час практичних занять ефективними були дискусивні методи з теми заняття, що давали можливість студентам висловлювати свою думку, аналізувати опрацьований матеріал чи думку інших. Корисними також виявилися інтерактивні стратегії «Займи позицію», «Зміни позицію», «Дерево рішень», «Ротаційні моделі», «Рольова гра». Наприклад, під час опрацювання теми про партнерську взаємодію вчителя з учнями студенти отримали завдання через рольову гру продемонструвати різні стилі педагогічного спілкування. А при вивченні теми «Роль наставника у роботі молодого вчителя» – продемонструвати стиль взаємодії молодого вчителя з наставником.

Для формування у студентів практичних умінь, навичок та досвіду реалізовувати педагогіку партнерства у професійній діяльності використовувалися різні практичні завдання. Наприклад:

- Розробіть план-конспект виховної бесіди з учнями початкової школи на тему згуртування (клас – на вибір студента);
- Наведіть п'ять прикладів з досвіду роботи вчителя з учнем з використання прийомів ситуації успіху;
- Наведіть п'ять прикладів з досвіду роботи вчителя з учнем з використанням інтерактивних методів навчання;
- Розробіть графічну пам'ятку для вчителя початкової школи з правил партнерського спілкування з батьківською громадою;

– Наведіть з досвіду роботи вчителя початкової школи 3-4 приклади використання цікавих прийомів партнерської взаємодії (форм співпраці) з батьками, тощо.

Для самостійного узагальнення теми студентам можна запропонувати підготувати власну доповідь з презентацією на тему «Особливості реалізації педагогіки партнерства в умовах НУШ» або коротке есе чи подкаст на одну із тем: «Формальне та неформальне спілкування вчителя з батьками: моя позиція», «Чи захищений сучасний вчитель від проявів булінгу / мобінгу у свою сторону?», «Роль і відповідальності вчителя у вирішенні конфліктних ситуацій в учнівському колективі», «Моє ставлення до педагогічної інтернатури» тощо. Саме такі завдання сприяють систематизації та узагальненню отриманих знань, формування власного бачення та оцінного судження про педагогіку партнерства та її впровадження.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, вважаємо, цілеспрямоване включення обов'язкового освітнього компоненту «Педагогіка партнерства та супервізії» у зміст освітньо-професійної програми «Початкова освіта» та навчальний план підготовки здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта сприяло вирішенню важливих завдань фахової підготовки майбутніх учителів НУШ, зокрема, до партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, що включає психологічну, емоційно-етичну компетентність педагогічного партнерства.

Перспективними у даній темі вбачаємо питання особливостей засвоєння курсу в змішаному та онлайн форматі навчання; діагностиці готовності студентів до реалізації педагогіки партнерства у майбутній професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (2020 р.). URL: <https://nus.org.ua/news/zatverdily-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>
2. Коханко О. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до реалізації ідей педагогіки партнерства. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 48(2). С. 141-146. URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/48-2-2022>
3. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» УДУ імені Михайла Драгоманова (введено в дію Наказом № 197 від 31.08.2022 р.). URL: <https://bit.ly/45COVKV>.
4. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства та супервізії» другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Початкова освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 013 «Початкова освіта» (автор Коханко О. Г.) (затверджено Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова 24 листопада 2022 р., протокол № 5). URL: <https://bit.ly/3rhpiAe>.

REFERENCES:

1. Profesiyni standart za profesiiamy «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity» [Professional standard for primary school teachers of general secondary education institutions]. (2020). Retrieved from: <https://nus.org.ua/news/zatverdylly-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/> [in Ukrainian].
2. Kokhanko, O. (2022). Pidhotovka maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly do realizatsii idei pedahohiky partnerstva [Preparation of future primary school teachers for implementing partnership pedagogy ideas]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. M. Pantiuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomria (Ed.). Drohobych : Vydavnychiy dim «Helvetyka», 48(2), 141-146. Retrieved from: <http://www.aphn-journal.in.ua/48-2-2022> [in Ukrainian].
3. Osvitno-profesiina prohrama «Pochatkova osvita» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 013 «Pochatkova osvita» haluzi znan 01 «Osvita/Pedahohika» UDU imeni Mykhaila Drahomanova (vvedeno v diiu Nakazom № 197 vid 31.08.2022 r.). (2022). [Educational and professional program «Elementary Education» of the second (master's) level of higher education in the specialty 013 «Elementary Education» of the field of knowledge 01 «Education/Pedagogy» of Mykhailo Dragomanov State University]. Retrieved from: <https://bit.ly/45COVKV> [in Ukrainian].
4. Prohrama navchalnoi dystsypliny «Pedahohika partnerstva ta supervizii» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity osvitnoi prohrama «Pochatkova osvita» haluzi znan 01 «Osvita/Pedahohika» spetsialnosti 013 «Pochatkova osvita» (avtor Kokhanko O. H.) (zatverdzheno Vchenoiu radoiu NPU imeni M. P. Drahomanova 24 lystopada 2022 r., protokol № 5). (2022). [The program of the educational discipline «Pedagogy of partnership and supervision» of the second (master's) level of higher education of the educational program «Elementary education» of the field of knowledge 01 «Education/Pedagogy» specialty 013 «Elementary education» (author Kokhanko O.). Retrieved from: <https://bit.ly/3rhpiAe> [in Ukrainian].